

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2015. gada 26. februārī *

Direktīva 93/13/EEK — Negodīgi noteikumi līgumos, ko slēdz starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju — 4. panta 2. punkts — Līguma noteikumu negodīguma izvērtējums — Noteikumu par līguma galveno priekšmetu vai cenas vai atlīdzības atbilstīgumu izslēgšana ar nosacījumu, ka tie ir formulēti vienkāršā un skaidri saprotamā valodā — Līguma noteikumi par aizdevēja iekasējamo “risku komisiju”, ar kuriem tam ar zināmiem nosacījumiem ir atļauts vienpusēji grozīt procentu likmi

Lieta C-143/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunalul Specializat Cluj* (Rumānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 26. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 20. martā, tiesvedībā

Bogdan Matei ,

Ioana Ofelia Matei

pret

SC Volksbank România SA .

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], tiesneši M. Safjans [*M. Safjan*] un A. Prehala [*A. Prechal*] (referente),

ģenerālvokāts N. Vāls [*N. Wahl*],

sekretārs L. Karasko Marko [*L. Carrasco Marco*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2014. gada 19. novembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *SC Volksbank România SA* vārdā – *D. Ciubotariu*, *G. Murgulescu* un *G. Vintilă*, kā arī *M. Clough*, *QC*, un *B. Papandopol*, advokāts,
- Rumānijas valdības vārdā – *R.-H. Radu* un *I.-R. Hațieganu*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *C. Gheorghiu* un *M. Owsiany-Hornung*, kā arī *M. van Beek*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – rumāņu.

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīvas 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV L 95, 29. lpp.) 4. panta 2. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar *Matei* k-ga un k-dzes (turpmāk tekstā kopā saukti – “aizņēmēji”) prasību pret *SC Volksbank România SA* (turpmāk tekstā – “*Volksbank*”), pirmkārt, par to patērētāja kredīta līgumos ietvertu noteikumu apgalvoti negodīgo raksturu, kuros ir paredzēts, ka *Volksbank* iekasē “risku komisiju”, un, otrkārt, ar kuriem šai bankai ar zināmiem nosacījumiem ir atļauts vienaspusēji grozīt procentu likmi.

Athilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 93/13

- 3 Direktīvas 93/13 preambulas divpadsmitajā, deviņpadsmitajā un divdesmitajā apsvērumā ir noteikts:

“tā kā [...] valstu tiesību akti, kādi tie ir pašlaik, ļauj paredzēt tikai daļēju saskaņošanu; tā kā jo īpaši šī direktīva aptver tikai tos līguma noteikumus, par kuriem nav atsevišķas vienošanās; tā kā dalībvalstīm būtu jādod iespēja, pienācīgi ņemot vērā [EEK] Līgumu, piešķirt patērētājiem augstāku aizsardzības līmeni ar valsts noteikumiem, kas ir stingrāki nekā šī direktīva;

[..]

tā kā šīs direktīvas nolūkos negodīguma novērtējumam nepakļauj noteikumus, kas apraksta galveno līguma priekšmetu, ne arī piegādāto preču vai pakalpojumu kvalitātes/cenas attiecību; tā kā galveno līguma priekšmetu un kvalitātes/cenas attiecību tomēr var ņemt vērā, novērtējot citu noteikumu godīgumu; [..]

tā kā līgum[i] būtu jāsastāda vienkāršā, skaidri saprotamā valodā, patērētājam būtu jādod iespēja faktiski izskatīt visus noteikumus [..].”

- 4 Šīs direktīvas 1. panta 1. punktā ir noteikts:

“Šīs direktīvas mērķis ir saskaņot dalībvalstu normatīvus un administratīvus aktus, kas attiecas uz negodīgiem noteikumiem līgumos, ko slēdz starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju.”

- 5 Saskaņā ar minētās direktīvas 3. pantu:

“1. Līguma noteikumu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, uzskata par negodīgu, ja pretēji prasībai pēc godprātības tas rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, un tas notiek par sliktu patērētājam.

[..]

3. Pielikumā atrodas indikatīvs un nepilnīgs tādu noteikumu saraksts, ko var uzskatīt par negodīgiem.”

6 Direktīvas 93/13 4. pants ir izteikts šādā redakcijā:

“1. Neskarot 7. pantu, līguma noteikuma negodīgumu novērtē, ņemot vērā preču vai pakalpojumu raksturu, attiecībā uz ko līgums noslēgts, un atsaucoties uz visiem apstākļiem līguma slēgšanas brīdī, kas ar to bijuši saistīti, kā arī visiem pārējiem līguma noteikumiem vai citu līgumu, no kā tas ir atkarīgs.

2. Noteikumu negodīguma novērtējums neattiecas ne uz līguma galvenā priekšmeta definīciju, ne arī ar cenas un atlīdzības atbilstīgumu pakalpojumiem vai precēm, kas par to saņemtas, ciktāl šie noteikumi ir vienkāršā, skaidri saprotamā valodā.”

7 Šīs direktīvas 5. pantā ir noteikts:

“Līgumos, kuros visi vai atsevišķi patērētājam piedāvāti noteikumi ir rakstveidā, šiem noteikumiem vienmēr jābūt sastādītiem vienkāršā, skaidri saprotamā valodā. [..]”

8 Minētās direktīvas 8. pantā ir paredzēts:

“Dalībvalstis var pieņemt vai saglabāt visstingrākos Līgumam atbilstīgus noteikumus jomā, uz ko attiecas [..] direktīva, lai nodrošinātu visaugstāko patērētāja aizsardzības līmeni.”

9 Šīs pašas direktīvas pielikuma 1. punktā, kas attiecas uz direktīvas 3. panta 3. punktā minētajiem līguma noteikumiem, ir ietverts neizsmeļošs to līguma noteikumu saraksts, kuri var tikt uzskatīti par negodīgiem. Šī 1. punkta j) apakšpunktā ir ietverti noteikumi, kuru priekšmets vai sekas ir “ļaut pārdevējam vai piegādātājam vienpusēji grozīt līguma noteikumus bez līgumā noteikta pamatota iemesla”. Minētā 1. punkta l) apakšpunktā ir ietverti noteikumi, kuru priekšmets vai sekas ir “[..] ļaut preču pārdevējam vai pakalpojumu piegādātājam paaugstināt [savu] cenu, [..] nedodot patērētājam attiecīgas tiesības anulēt līgumu, ja galīgā cena ir pārāk augsta salīdzinājumā ar cenu, par kuru bija vienošanās līguma slēgšanas brīdī”.

10 Šī pielikuma 2. punkts attiecas uz tā 1. punkta g), j) un l) piemērošanas jomu. Šajā 2. punkta b) apakšpunktā tostarp ir norādīts, ka minētā pielikuma 1. punkta j) apakšpunkts “neskar noteikumus, ar kuriem finanšu pakalpojumu piegādātājs patur sev tiesības bez paziņošanas izmainīt procentu likmi, ko maksā patērētājs vai kas jāsamaksā patērētājam, vai arī citas samaksas par finanšu pakalpojumiem lielumu, ja tam ir pamatots iemesls, ar nosacījumu, ka šim piegādātājam ir pie pirmās izdevības par to jāinformē otra līguma puse vai puses un ka tā (tās) var nekavējoties brīvi lauzt līgumu”. Šī paša pielikuma 2. punkta d) apakšpunktā ir noteikts, ka šī pielikuma 1. punkta l) apakšpunkts “neskar līguma punktus par cenu indeksāciju, ja tā ir likumīga, ar nosacījumu, ka ir skaidri aprakstīts veids, kādā cenas mainās”.

Direktīva 2008/48/EK

11 Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 23. aprīļa Direktīvā 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem, un ar ko atceļ Direktīvu 87/102/EEK (OV L 133, 66. lpp., un kļūdu labojumi – OV 2009, L 207, 14. lpp., OV 2010, L 199, 40. lpp., un OV 2011, L 234, 46. lpp.), ir paredzēts vispārīgs pienākums aizdevējam gan pirms līguma noslēgšanas, gan aizdevuma līgumā norādīt patērētājam zināmus datus, ieskaitot gada procentu likmi (turpmāk tekstā – “GPL”). Šīs direktīvas I pielikumā ir paredzēta saskaņota metode GPL aprēķināšanai.

12 Saskaņā ar Direktīvas 2008/48 2. panta 2. punktu:

“Šī direktīva neattiecas uz:

- a) kredītlīgumiem, kas ir nodrošināti ar hipotēku vai citu pielīdzināmu nodrošinājumu, ko parasti izmanto dalībvalstī attiecībā uz nekustamo īpašumu, vai kas ir nodrošināti ar tiesībām saistībā ar nekustamo īpašumu;

[..].”

13 Šīs direktīvas 3. pantā ir noteikts:

“Šajā direktīvā:

[..]

- g) “kredīta kopējās izmaksas patērētājam” ir visas izmaksas, tostarp procenti, komisijas nauda, nodokļi un jebkādi citi maksājumi, kas patērētājam jāmaksā saistībā ar kredītlīgumu un kas ir kreditoram zināmi, izņemot notāra izmaksas; iekļauj arī izmaksas, kas saistītas ar papildu pakalpojumiem saistībā ar kredītlīgumu, jo īpaši apdrošināšanas prēmijas, ja turklāt pakalpojumu līguma noslēgšana ir obligāts priekšnoteikums, vai nu lai vispār saņemtu kredītu, vai lai to saņemtu ar izsludinātajiem noteikumiem un nosacījumiem;

[..]

- i) “[GPL]” ir kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kas ir izteiktas ikgadējos procentos no kredīta kopsummas [..]

[..].”

Rumānijas tiesības

Likums Nr. 193/2000

14 Likums Nr. 193/2000 par negodīgiem noteikumiem līgumos starp komersantiem un patērētājiem, redakcijā, kas ir pārpublicēta (2008. gada 18. aprīļa *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 305; turpmāk tekstā – “Likums Nr. 193/2000”), ir domāts, lai valsts tiesībās pārņemtu Direktīvu 93/13.

15 Likuma Nr. 193/2000 1. panta 3. punktā ir paredzēts:

“Komersantiem ir aizliegts iekļaut negodīgus noteikumus ar patērētājiem noslēgtajos līgumos.”

16 Šī likuma 4. pantā ir noteikts:

“1. Līguma noteikumu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās ar patērētāju, uzskata par negodīgu, ja, to skatot atsevišķi vai kopā ar citiem līguma noteikumiem, ar to patērētājam par sliktu un pretēji prasībām, kādas izriet no labas ticības, rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos.

2. Līguma noteikumu uzskata par tādu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās ar patērētāju, ja tas ir ietverts, neparedzot patērētāja iespēju iespaidot tā veidu, piemēram, standartlīgumu vai vispārīgo pārdošanas noteikumu gadījumā, kurus attiecīgās preces vai pakalpojuma tirgū piemēro komersanti subjekti.

3. Tas, ka par zināmu līgumu noteikumu aspektiem vai par kādu atsevišķu noteikumu ir notikusi tieša apspriešanās ar patērētāju, neizslēdz šī likuma noteikumu piemērošanu pārējam līgumam, ja vispārējais līguma novērtējums rāda, ka tomēr pārdevējs vai piegādātājs to ir iepriekš vienpusēji sastādījis. Ja komersants apgalvo, ka par kādu standarta noteikumu ir notikušas tiešas sarunas ar patērētāju, tad tam par to ir jāiesniedz pierādījumi.
4. Pielikumā, kas ir šī likuma neatņemama sastāvdaļa, piemēru veidā ir ietverts to noteikumu saraksts, kurus uzskata par negodīgiem.
5. Neskarot šī likuma noteikumus, līguma noteikuma negodīgumu novērtē, ņemot vērā:
- a) preču vai pakalpojumu raksturu, attiecībā uz ko līgums noslēgts, līguma slēgšanas brīdī;
 - b) visus apstākļus, kuru rezultātā ir noslēgts līgums;
 - c) citus līguma noteikumus vai citus līgumus, no kuriem šis līgums ir atkarīgs;
6. Līguma noteikumu negodīguma novērtējums neattiecas ne uz līguma galvenā priekšmeta definīciju, ne arī uz spēju izpildīt prasības par cenu un samaksu, no vienas puses, apmaiņā pret piedāvātajām precēm un pakalpojumiem, no otras puses, ja vien šie noteikumi ir izteikti viegli saprotamā valodā.”
- 17 Likuma Nr. 193/2000 4. panta 4. punktā minētajā pielikuma 1. punkta a) apakšpunktā ir burtiski pārņemti Direktīvas 93/13 pielikuma 1. punkta j) apakšpunkts un 2. punkta b) apakšpunkts.
- VRSK Nr°50/2010
- 18 Valdības rīkojums steidzamības kārtībā Nr. 50/2010 par patēriņa kredītlīgumiem (2010. gada 11. jūnija *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 389; turpmāk tekstā – “VRSK Nr. 50/2010”) ir domāts, lai valsts tiesībās pārņemtu Direktīvu 2008/48.
- 19 VRSK Nr. 50/2010 2. panta 1. punktā ir noteikts:
- “Šis steidzamības kārtībā pieņemtais rīkojums ir piemērojams kredītlīgumiem, tai skaitā kredītlīgumiem, kas ir nodrošināti ar hipotēku vai cita veida tiesībām uz nekustamo īpašumu, kā arī kredītlīgumiem, kuru priekšmets ir īpašumtiesību uz esošu vai plānotu ēku iegūšana vai saglabāšana, kā arī rekonstrukcija, iekārtošana, nostiprināšana, renovēšana, paplašināšana vai vērtības palielināšana neatkarīgi no kopējās aizdevuma summas.”
- 20 VRSK Nr. 50/2010 36. pantā ir paredzēts:
- “Saistībā ar piešķirto aizdevumu aizdevējs ir tiesīgs iekasēt vienīgi komisijas maksu par kredīta pieteikuma izskatīšanu, komisijas maksu par aizņēmuma administrēšanu vai komisijas maksu par norēķina konta apkalpošanu, kompensācijas maksājumu aizdevuma pirmstermiņa atmaksas gadījumā, ar apdrošināšanu saistītās izmaksas, attiecīgā gadījumā – soda naudas, kā arī vienreizēju komisijas maksu par pakalpojumiem, kas sniegti pēc patērētāju lūguma.”
- 21 VRSK Nr. 50/2010 95. panta redakcija ir šāda:
- “1. Attiecībā uz pastāvošajiem līgumiem aizdevējiem ir pienākums 90 dienu laikā, sākot no šī steidzamības kārtībā pieņemtā rīkojuma spēkā stāšanās, nodrošināt šo līgumu atbilstību šī steidzamības kārtībā pieņemtā rīkojuma noteikumiem.

2. Grozījumi pastāvošajos līgumos ir izdarāmi 90 dienu laikā, sākot no šī steidzamības kārtībā pieņemtā rīkojuma spēkā stāšanās, noslēdzot papildvienošanās.

[..]”

Likums Nr. 288/2010

- 22 Saskaņā ar Likuma Nr. 288/2010 par Valdības rīkojuma steidzamības kārtībā Nr. 50/2010 par patēriņa kredītlīgumiem apstiprināšanu (2010. gada 30. decembra *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 888) 1. panta pirmās daļas 39. punktu:

“[VRSK Nr. 50/2010] 95. pants tiek grozīts šādi:

95. pants – Šī Valdības rīkojuma steidzamības kārtībā noteikumi nav piemērojami līgumiem, kuri ir spēkā šī rīkojuma steidzamības kārtībā spēkā stāšanās datumā, izņemot 37.a, 66.–69., [..], 50.–55., 56. panta 2. punkta, 57. panta 1. un 2. punkta un 66.–71. panta noteikumus.”

- 23 Likuma Nr. 288/2010 II pantā ir paredzēts:

“1. Papildvienošanās, kas ir noslēgtas un parakstītas līdz šī likuma spēkā stāšanās datumam, nolūkā garantēt līgumu atbilstību [VRSK Nr. 50/2010] noteikumiem rada tiesiskas sekas atbilstoši pušu paredzētajiem līgumu noteikumiem.

2. Papildvienošanās, kuras patērētāji nav parakstījuši, taču kurām ir izteikta piekrišana klusējot līdz šī likuma spēkā stāšanās datumam, rada tiesiskās sekas atbilstoši formulējumam, kādā tie ir izteikti, izņemot, ja patērētājs vai kreditors veic pretēju paziņojumu 60 dienu laikā, sākot no šī likuma spēkā stāšanās datuma.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 24 Aizdevumaņēmēji ar *Volksbank* noslēdza divus aizdevuma līgumus. Pirmais līgums tika noslēgts 2008. gada 4. martā un nolūkā segt kārtējos personiskos izdevumus, tā aizdevuma summa bija EUR 8000. Šis aizdevums, kas ir jāatmaksā piecu gadu laikā, tika piešķirts ar fiksētu ikgadējo procentu likmi 9 % apmērā un GPL likmi 20,49 % apmērā.
- 25 Otrs līgums, kas tika noslēgts 2008. gada 7. martā, ir par aizdevumu 103 709,18 Šveices franku (CHF) apmērā, lai finansētu nekustamā īpašuma iegādi, aizdevuma nodrošinājums ir hipotēka par šo nekustamo īpašumu. Šis aizdevums ir jāatmaksā 25 gadu laikā, tā ikgadējā procentu likme ir noteikta 3,99 % apmērā un GPL ir 19,55 % apmērā.
- 26 Saskaņā ar šo līgumu īpašo nosacījumu 3. panta d) punktu attiecībā uz mainīgo procentu likmi “banka patur tiesības pārskatīt kārtējo maksājamo procentu likmi, ja finanšu tirgū rodas būtiskas izmaiņas, paziņojot aizdevumaņēmējiem par jauno procentu likmi; šādi grozītā procentu likme tiek piemērota no paziņošanas dienas”.
- 27 Pamatlietā apspriesto līgumu vispārīgo noteikumu 3.5. punktā “Risku komisijas nauda” ir paredzēts, ka par aizdevuma izsniegšanu aizdevuma saņēmējam var tikt piemērots pienākums attiecībā pret banku samaksāt risku komisijas naudu, kas aprēķināta, ņemot vērā aizdevuma atlikušo vērtību, un kas ir maksājama ik mēnesi visu aizdevuma laiku.

- 28 Minēto līgumu īpašo noteikumu 5. pantā arī ar nosaukumu “Riska komisijas nauda” ir precizēts, ka šai komisijas naudai ir jābūt vienādei ar 0,74 % no tā kredīta atlikuma, kas izteikts euro, un 0,22 % no tā kredīta atlikuma, kas izteikts Šveices frankos. Riska komisijas nauda kopumā ir EUR 1397,17 apmērā par aizdevumu euro un CHF 39 955,98 apmērā par aizdevumu Šveices frankos.
- 29 Pēc 2010. gada 22. jūnija, kas ir datums, kurā stājās spēkā VRSK Nr. 50/2010, *Volksbank* uzsāka darbības, lai attiecīgie pamatlietā apspriestie aizdevuma līgumi tiktu padarīti atbilstoši šim rīkojumam. Šī banka tādējādi šo aizdevuma līgumu papildvienošanās projektos piedāvāja aizstāt noteikumus par “riska komisijas naudu” ar noteikumiem par “komisijas naudu par kredīta apkalpošanu”, jo šādas komisijas naudas iekasēšana bija skaidri atļauta ar minētā rīkojuma 36. pantu, lai gan attiecīgo noteikumu saturs netika grozīts. Aizdevumaņēmēji iebilda pret šo piedāvājumu, un līdz ar to tie atteicās parakstīt šīs papildvienošanās.
- 30 Uzskatot, ka visi attiecīgo pamatlietā apspriesto aizdevuma līgumu nosacījumi, kuru vidū bija arī nosacījumi par mainīgo procentu likmi un par “risku komisijas naudu”, ir negodīgi Likuma Nr. 193/2000 4. panta izpratnē, aizņēmēji pēc tam, kad tie bija vērsušies Valsts patērētāju aizsardzības iestādē, kura viņu lūgumu neapmierināja, cēla prasību *Judecătoria Cluj-Napoca* (Klužas–Napokas Pirmās instances tiesa), lai tā konstatētu attiecīgo līguma noteikumu negodīgo raksturu un līdz ar to pasludinātu tos par spēkā neesošiem.
- 31 Ar 2011. gada 12. decembra spriedumu minētā tiesa daļēji apmierināja aizņēmēju prasību.
- 32 Minētā tiesa lēma, ka daži no līguma noteikumiem ir negodīga rakstura un līdz ar to tie jāuzskata par spēkā neesošiem. Atbilstoši šīs tiesas nolemtajam tas attiecas uz līguma noteikumu par mainīgo procentu likmi, jo, tā kā jēdziens “būtiskas izmaiņas finanšu tirgū” ir pārāk neskaidrs, tad banka pēc saviem ieskatiem var grozīt procentu likmi.
- 33 Turpretī šī tiesa uzskatīja, ka līguma noteikumus par “risku komisijas naudu”, kā arī priekšlikumus noteikumam par “komisijas naudu par kredīta apkalpošanu” nevar uzskatīt par negodīgiem, jo tostarp tās ziņā nebija noteikt, kādu konkrētu risku uzņemas banka un cik efektīvas ir līgumā paredzētās garantijas.
- 34 Gan aizņēmēji, gan *Volksbank* pārsūdzēja minēto spriedumu *Tribunalul Specializat Cluj* [Klužas Speciālā tiesa], kura norāda, ka, lai arī Tiesa vēl nav izlēmusi jautājumam par to, vai tādi līguma noteikumi kā noteikumi par “risku komisijas naudu” šajā lietā attiecas uz “galveno priekšmetu” un/vai “cenu” Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkta izpratnē, vairākas Rumānijas tiesas jau ir lēmušas, ka šādi noteikumi neattiecas uz minētajiem jēdzieniem, kā tie ir minēti Likuma Nr. 193/2000 4. panta 6. punktā, ar kuru burtiski ir pārņemts Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkts, tādējādi šie noteikumi nevarot tikt izslēgti no novērtējuma par to iespējami negodīgo raksturu.
- 35 Šīs tiesas esot uzskatījušas, ka minētā izslēgšana nav attiecināma uz šāda veida līguma noteikumiem, tiklīdz tostarp aizdevējs nesniedz nekāda veida pakalpojumu, kas veido pretizpildījumu, kas attaisno šādas komisijas naudas iekasēšanu, un ka piedevām minēto līguma noteikumu redakcijai trūkst skaidrības.
- 36 Šādos apstākļos *Tribunalul Specializat Cluj* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:
- “Tā kā atbilstoši Direktīvas 93/13 4. panta 2. punktam noteikumu negodīguma novērtējums neattiecas ne uz līguma galvenā priekšmeta definīciju, ne arī uz cenas un atlīdzības, no vienas puses, atbilstīgumu pakalpojumiem vai precēm, kas par to saņemtas, no otras puses, ciktāl šie noteikumi ir vienkāršā un skaidri saprotamā valodā, un tā kā saskaņā ar Direktīvas 2008/48 2. panta [2]. punkta a) apakšpunkta noteikumiem Direktīvas 2008/48 3. panta g) punktā paredzētā definīcija attiecībā uz kredīta kopējām izmaksām patērētājam, kas ietver arī visas komisijas naudas, kas patērētājam jāmaksā saistībā ar

patērīna kredītīgumu, nav piemērojama, nosakot tāda kredītīguma priekšmetu, kas ir nodrošināts ar hipotēku, rodas jautājums, vai Direktīvas 93/13 4. panta 2. punktā ietvertie jēdzieni “galvenais priekšmets” un/vai “cena” var tikt interpretēti tādējādi, ka šie jēdzieni – ar hipotēku nodrošināta kredītīguma “priekšmets” un/vai “cena” – kā vienu no elementiem, kas veido atlīdzību kredītiestādei, ietver arī šāda ar hipotēku nodrošināta kredītīguma kopējo [GPL], kuru veido fiksēta vai mainīga procentu likme, bankas komisijas naudas un citas izmaksas, kas ir ietvertas un paredzētas kredītīgumā?”

Par prejudiciālo jautājumu

Par pieņemamību

- 37 *Volksbank* apgalvo, ka, tā kā ar aizņēmējiem ir noslēgts darījums, tad strīds pamatlietas pušu starpā ir atrisināts. Tā kā iesniedzējtiesā izskatīšanā vairs neesot strīda, atbilde uz prejudiciālo jautājumu vairs neesot vajadzīga un Tiesai atbilstoši tās Reglamenta 100. panta 2. punktam būtu jākonstatē, ka vairs nav izpildīti nosacījumi par tās kompetences esamību.
- 38 Šajā ziņā no Tiesas judikatūras izriet, ka tad, ja tā konstatē, ka strīds vairs nav izskatīšanā iesniedzējtiesā un tādējādi atbildes sniegšana uz prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesai nebūtu nekādi lietderīga strīda atrisinājumam, Tiesa uzskata, ka nav jālemj par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu (šajā ziņā tostarp skat. spriedumus *Djabali*, C-314/96, EU:C:1998:104, 16., 21. un 22. punkts, un *García Blanco*, C-225/02, EU:C:2005:34, 23. un 29.–31. punkts, un rīkojumu *Mohammad Imran*, C-155/11 PPU, EU:C:2011:387, 14. un 19.–21. punkts).
- 39 Šajā lietā ir jānorāda, ka ar 2014. gada 14. februāra vēstuli iesniedzējtiesa informēja Tiesu, ka starp *Volksbank* un aizņēmējiem ir noslēgts līgums par darījumu.
- 40 Tomēr šajā pašā vēstulē iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka tā nav ņēmusi vērā šo līgumu attiecībā uz jautājumu par to līguma noteikumu apgalvoti negodīgo raksturu, kuri attiecas uz *Volksbank* iekasēto “riskā komisijas naudu”, jo šis jautājums ir jāuzskata par absolūtu jautājumu, par kuru puses nevar noslēgt izlīgumu, līdz ar to Tiesas atbildei uz uzdoto prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesas ieskatā joprojām ir būtiski svarīga nozīme pamatlietas strīda atrisināšanai.
- 41 Šādos apstākļos, piemērojot šī sprieduma 38. punktā minētajā judikatūrā noteikto principu, nevar tikt konstatēts, ka strīds faktiski vairs nav izskatīšanā iesniedzējtiesā. Tieši otrādi, no minētās iesniedzējtiesas sniegtajām norādēm tieši izriet, ka Tiesas atbilde uz uzdoto jautājumu ne tikai saglabā lietderību, bet tā arī ir noteicoša pamatlietas strīda atrisināšanai.
- 42 Tātad *Volksbank* izvirzītā iebilde par nepieņemamību ir jānoraida un jāpieņem nolēmums par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Par lietas būtību

- 43 Iesākumā ir jānosaka uzdotā jautājuma apjoms.
- 44 Atbilstoši šī jautājuma formulējumam tas ir par to, vai jēdzieni “galvenais priekšmets” un/vai “cena” Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkta izpratnē var tikt interpretēti tādējādi, ka tajos kā viens no elementiem, kuri veido atlīdzību kredītiestādei, ir kredītīguma GPL, kuru veido fiksēta vai mainīga procentu likme, bankas komisijas naudas un citas izmaksas, kas ir ietvertas un paredzētas kredītīgumā.

- 45 Minētā jautājuma tekstā turklāt ir minēts, ka šis jautājums ir par to, vai šajos jēdzienos “galvenais priekšmets” un/vai “cena” ir iekļaujami visi ar hipotēku garantēta patēriņa kredīta līgumu noteikumi, kuros ir paredzēts, ka aizņēmējam ir jāsniedz atlīdzība aizdevējam, un kuri ietilpst jēdzienā “kredīta kopējās izmaksas patērētājam”, kā tas ir definēts Direktīvas 2008/48 3. panta g) punktā, un kurā tālāk ietilpst arī GPL.
- 46 Jākonstatē, pirmkārt, ka no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma kopumā izriet, ka pamatlietas strīds, tā kā tas ir izskatīšanā kasācijas sūdzības instancē, kas ir iesniegta iesniedzējtiesā, attiecas ne vairāk kā uz divu veidu līguma noteikumiem par patērētāja aizdevējam sniedzamo atlīdzību, kuri ir ietverti pamatlietā apspriestajos aizdevuma līgumos, proti, tas attiecas uz noteikumiem, ar kuriem ir paredzēta aizdevēja iekasētā “riska komisijas nauda”, un uz līguma noteikumiem, ar kuriem aizdevējam noteiktos apstākļos ir atļauts grozīt procentu likmi. Saistībā ar šo strīdu rodas jautājums, vai šādi līguma noteikumi ietilpst Likuma Nr. 193/2000, kurš ir domāts, lai Rumānijas tiesībās pārņemtu Direktīvas 93/13 4. panta 2. punktu, 4. panta 6. punkta piemērošanas jomā.
- 47 Otrkārt, jēdzienu “galvenais priekšmets” un “cena” precīzais apjoms Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkta izpratnē nevar tikt noteikts, izmantojot jēdzienu “kredīta kopējās izmaksas patērētājam” Direktīvas 2008/48 3. panta g) punkta izpratnē.
- 48 Šis pēdējais jēdziens tiek definēts sevišķi plaši un tādējādi, ka galīgajai summai par visām izmaksām vai izdevumiem, kuri jāuzņemas patērētājam un kuri ietilpst maksājumos, kurus aizņēmējs izdara vai nu aizdevējam, vai trešajai personai, ir jābūt skaidri minētai patēriņa kredīta līgumos, jo šāds procesuāls pienākums attiecas uz šajā direktīvā izvirzīto pārskatāmības pamatmērķi.
- 49 Turpretī, tā kā Direktīvas 93/13 4. panta 2. punktā ir paredzēts izņēmums no negodīgo noteikumu kontroles pēc būtības mehānisma, kas ir paredzēts ar šo direktīvu ieviestās patērētāju tiesību aizsardzības sistēmā, tad šī tiesību norma ir interpretējama šauri (spriedums *Kásler un Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, 42. punkts).
- 50 Turklāt Direktīvas 93/13 4. panta 2. punktā ietvertie jēdzieni “līguma galvenais priekšmets” un “cenas un atlīdzības [no vienas puses] atbilstīgums pakalpojumiem vai precēm, kas par to saņemtas [no otras puses]”, visā Eiropas Savienībā ir interpretējami autonomi un vienveidīgi, ņemot vērā attiecīgās normas kontekstu un attiecīgā tiesiskā regulējuma mērķi (šajā ziņā skat. spriedumu *Kásler un Káslerné Rábai*, EU:C:2014:282, 37. un 38. punkts).
- 51 Tiesa judikatūrā vienmēr ir izvirzījusi kritērijus minēto jēdzienu interpretācijai, kuros tieši tiek ņemts vērā Direktīvas 93/13 mērķis, proti, ka dalībvalstīm ir pienākums paredzēt mehānismu, ar kuru nodrošina, ka var tikt kontrolēts visu to līguma noteikumu iespējami negodīgais raksturs, par kuriem nav bijusi atsevišķa apspriešanās, lai varētu patērētājam sniegt aizsardzību, kāda tam ir jāpiešķir, ņemot vērā, ka salīdzinājumā ar pārdevēju vai piegādātāju tas ir nelabvēlīgākā situācijā gan attiecībā uz iespēju risināt sarunas, gan attiecībā uz informētības līmeni (šajā ziņā skat. spriedumu *Kásler un Káslerné Rábai*, EU:C:2014:282, 39. un 40. punkts).
- 52 Tātad ir jāuzskata, ka ar savu prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdzieni “līguma galvenais priekšmets” un “cenas un atlīdzības, no vienas puses, atbilstīgums pakalpojumiem vai precēm, kas par to saņemtas, no otras puses”, aptver tādu līguma noteikumu veidus kā pamatlietā apspriestie, kas ietverti aizdevuma līgumos, kuri ir noslēgti starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju, ar kuriem, pirmkārt, aizdevējam noteiktos apstākļos ir atļauts vienpusēji grozīt procentu likmi un, otrkārt, kuros ir paredzēta aizdevēja iekasējamā “riska komisijas nauda”.

- 53 Šajā ziņā, kaut arī iesniedzējtiesai vienīgajai, ņemot vērā attiecīgās lietas apstākļus, ir jāpieņem nolēmums par šo līguma noteikumu kvalifikāciju, tomēr Tiesai ir kompetence no Direktīvas 93/13 normām, šajā gadījumā no 4. panta 2. punkta, izsecināt kritērijus, ko valsts tiesa var piemērot vai kas tai ir jāpiemēro, izvērtējot līguma noteikumu attiecībā pret šīm tiesību normām (spriedums *Kásler* un *Káslerné Rábai*, EU:C:2014:282, 45. punkts).
- 54 Tiesa ir lēmusi, ka līguma noteikumi, kuri ietilpst jēdzienā “līguma galvenais priekšmets” Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkta izpratnē ir jāsaprot kā tādi, kuros ir noteikti šī līguma pamatpakalpojumi un kuri kā tādi to raksturo. Turpretī noteikumi, kuriem ir papildraksturs attiecībā pret noteikumiem, kas definē līgumisko attiecību pašu būtību, nevar ietilpt minētajā jēdzienā “līguma galvenais priekšmets”. Iesniedzējtiesai, ņemot vērā attiecīgā aizdevuma līguma veidu, vispārējo sistēmu un nosacījumus, kā arī tā juridisko un faktisko kontekstu, kurā attiecīgais līgums ietilpst, ir jāizvērtē, vai attiecīgais noteikums ir parādnieka saistību pamatelements, kas izpaužas kā summas, kuru tā rīcībā ir nodevis aizdevējs, atmaksa (šajā ziņā skat. spriedumu *Kásler* un *Káslerné Rábai*, EU:C:2014:282, 49.–51. punkts).
- 55 Tiesa tāpat ir uzskatījusi, ka no Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkta izriet, ka šai otrajai to noteikumu kategorijai, attiecībā uz kuriem nevar tikt veikts to iespējamā negodīguma novērtējums, ir ierobežota piemērošanas joma, jo tā attiecas tikai uz paredzētās cenas vai atlīdzības atbilstīgumu pakalpojumiem vai precēm, kas par to saņemtas, un šī izslēgšana no pārbaudes ir izskaidrojama ar to, ka nepastāv nekāda skala vai juridisks kritērijs, kas ļautu reglamentēt un īstenot šādu atbilstīguma pārbaudi (šajā ziņā skat. spriedumu *Kásler* un *Káslerné Rábai*, EU:C:2014:282, 54. un 55. punkts).
- 56 Līguma noteikumi attiecībā uz patērētāja pretizpildījumu aizdevējam vai noteikumi, kuri ietekmē aizņēmēja faktiski maksājamo cenu šim aizdevējam, tādā principā neietilpst šajā otrajā līguma noteikumu kategorijā, izņemot jautājumu par to, vai šī peretizpildījuma apmērs vai cena, kā tā ir noteikta līgumā, ir atbilstoša aizdevēja pretizpildījuma veidā sniegtajam pakalpojumam.
- 57 It īpaši attiecībā uz pamatlietā apspriesto līguma noteikumu un, pirmkārt, līguma noteikumu, atbilstoši kuram ar zināmiem nosacījumiem aizdevējam ir atļauts vienpusēji grozīt procentu likmi, kvalifikāciju, ievērojot šī sprieduma 54.–56. punktā atgādinātos kritērijus Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkta piemērošanai, pastāv vairāki elementi, kuri norāda uz to, ka šādi līguma nosacījumi neietilpst šajā tiesību normā minētās izslēgšanas piemērošanas jomā.
- 58 Iesākumā ir jāatgādina, ka Tiesa jau ir lēmusi, ka līdzīgs līguma noteikums par grozījumu mehānismu patērētājam sniedzamo pakalpojumu izmaksās neattiecas uz Direktīvas 93/13 4. panta 2. punktu (spriedums *Invitel*, C-472/10, EU:C:2012:242, 23. punkts).
- 59 Tālāk ir jākonstatē, ka līguma nosacījumi, ar kuriem aizdevējam ir ļauts vienpusēji grozīt procentu likmi, ir tieši ietverti Direktīvas 93/13 pielikuma 1. punkta j) apakšpunktā, kurā saskaņā ar šīs direktīvas 3. panta 3. punktu ir ietverts neizsmeļošs to līguma noteikumu saraksts, kuri var tikt uzskatīti par negodīgiem. Šī pielikuma 2. punkta b) apakšpunktā ir precizēti apstākļi, kādos minētais 1. punkta j) apakšpunkts nav šķērslis paredzēt šādus līguma noteikumus.
- 60 Ņemot vērā Direktīvas 93/13 pielikuma mērķi, proti, sniegt “pelēko sarakstu”, kurā ir ietverti par negodīgiem uzskatāmi noteikumi, tādu noteikumu, ar kuriem aizdevējam ir atļauts vienpusēji grozīt procentu likmi, iekļaušana šajā sarakstā lielā mērā zaudētu savu lietderīgo iedarbību, ja tie jau no paša sākuma tiktu izslēgti no novērtējuma par to iespējami negodīgo raksturu saskaņā ar Direktīvas 93/13 4. panta 2. punktu.
- 61 Tas pats attiecas uz piemērojamo Rumānijas valsts tiesisko regulējumu, it īpaši Likuma Nr. 193/2000 4. panta 4. punktu, kurš ir domāts, lai pārņemtu Direktīvas 93/13 3. panta 3. punktu, un šajā normā minēto pielikumu, izmantojot mehānismu, kurš izpaužas tā, ka tiek izveidots noteikumu, kuri uzskatāmi par negodīgiem, “melns saraksts”. Turklāt ar šādu mehānismu ir paredzēti stingrāki

nosacījumi, kurus dalībvalstis var pieņemt vai paturēt spēkā, ievērojot Savienības tiesības jomā, uz kuru attiecas Direktīva 93/13, lai nodrošinātu patērētājiem augstāku aizsardzības līmeni saskaņā ar tās 8. pantu.

- 62 Turklāt norāde, ka šādi līguma noteikumi var būt papildu rakstura, var būt apstākļi, ka šie noteikumi, ievērojot, ka būtībā tajos ir paredzēts pielāgošanas mehānisms, ar kuru aizdevējam ir atļauts grozīt procentu likmi, tomēr nešķiet tādi, kurus var nošķirt no šī līguma noteikuma, ar kuru paredzēta procentu likme un kurš var būt daļa no līguma galvenā priekšmeta.
- 63 Visbeidzot, šie līguma noteikumi, šķiet, arī neietilpst Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkta piemērošanas jomā, jo ar nosacījumu, ka iesniedzējtiesa to pārbauda, no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem, šķiet, izriet, ka to negodīgais raksturs tiek apgalvots nevis apgalvotas neatbilstības starp grozītās likmes līmeni un jebkāda veida pretizpildījumu, kas sniegts apmaiņā pret šo grozījumu, dēļ, bet gan ka negodīgi ir tie nosacījumi un kritēriji paši par sevi, atbilstoši kuriem aizdevējs var izdarīt šādu grozījumu, un it īpaši pamatojums par “būtisku izmaiņu rašanos finanšu tirgū”.
- 64 Otrkārt, attiecībā uz tādiem līguma noteikumiem par aizdevēja iekasēto “riskā komisijas naudu” kā pamatlietā, vairāki elementi ļauj uzskatīt, ka tie neietilpst nevienā no abām Direktīvas 93/13 4. panta 2. punktā paredzētajām izslēgšanas kategorijām.
- 65 Iesākumā rodas jautājums par to, vai šādi noteikumi varētu ietilpt minētajā 4. panta 2. punktā paredzētajā izslēgšanā, ja tiktu uzskatīts, kā tas jau ir minēts šī sprieduma 54. punktā, ka tā ir iesniedzējtiesa, kurai ir jāpārbauda, vai šie ir tādi līguma nosacījumi, kuri definē līguma “galveno priekšmetu”.
- 66 Tādējādi minētajai iesniedzējtiesai būs jānovērtē, vai, ņemot vērā iepriekš minētajā 54. punktā sniegtos apsvērumus, ar šiem līguma noteikumiem tiek paredzēts viens no galvenajiem attiecīgo pamatlietā apspriesto līgumu izpildījuma priekšmetiem vai arī tiem ir papildu raksturs attiecībā pret līguma noteikumiem, ar kuriem definēta šīs līgumtiesiskās saiknes pati būtība.
- 67 Veicot šo novērtējumu, minētajai iesniedzējtiesai tostarp būs jāņem vērā, kāds ir “riskā komisijas naudas” galvenais mērķis, kurš izpaužas kā garantija par to, ka tiks atmaksāts aizdevums, kas acīmredzami ir būtiska saistība, kura ir uzlikta patērētājam kā pretizpildījums par aizdevuma summas nodošanu tā rīcībā.
- 68 Turklāt, ņemot vērā patērētāju tiesību aizsardzības mērķi, atbilstoši kuram ir jāinterpretē Direktīvas 93/13 normas, kā tas ir atgādināts šī sprieduma 51. punktā, fakts vien, ka “riskā komisijas nauda” varētu tikt uzskatīta par samērā nozīmīgu daļu no GPL un tātad no ienākumiem, kurus gūst attiecīgo patēriņa kredītu izsniedzējs, nav nekādi nozīmīgi, lai novērtētu, vai līguma noteikumos, kuros ir paredzēta šāda komisijas nauda, ir definēts līguma “galvenais priekšmets”.
- 69 Tālāk iesniedzējtiesai turklāt ir jāpārbauda, vai līguma noteikumi, kuros paredzēta tāda “riskā komisijas nauda” kā pamatlietā, kuru iekasē aizdevējs, var ietilpt otrajā izslēgšanas kategorijā, kura ir minēta Regulas Nr. 93/13 4. panta 2. punktā. Vairāki Tiesas rīcībā esoši elementi, šķiet, drīzāk norāda uz to, ka tas tā nav.
- 70 Ar nosacījumu, ka iesniedzējtiesa to pārbaudīs, daži no minētajiem elementiem, šķiet, norāda, ka pamatlīstas strīda priekšmets nav par atbilstību starp šīs komisijas naudas apmēru un jebkādu aizdevēja sniegtu pakalpojumu, jo tiek apgalvots, ka aizdevējs faktiski nesniedz nekāda veida pakalpojumu, kuru varētu uzskatīt kā pretizpildījumu par šo komisijas maksu, un līdz ar to nevar rasties jautājums par šīs komisijas naudas atbilstīgumu (pēc analogijas skat. spriedumu *Kásler un Káslerné Rábai*, EU:C:2014:282, 58. punkts).

- 71 Turpretī Tiesas rīcībā esošie materiāli, šķiet, norāda uz to, ka pamatlietas strīdus priekšmets ir jautājums par iemesliem, kuri attaisno attiecīgos līguma noteikumus, un it īpaši tas ir jautājums par to, vai, tā kā ar tiem patērētājam ir noteikts pienākums maksāt ievērojama apmēra komisijas naudu, kuras mērķis ir nodrošināt aizdevuma atmaksu, kaut gan tiek apgalvots, ka šo risku jau garantē ar hipotēku un ka banka apmaiņā pret šo komisijas naudu faktiski nesniedz patērētājam nekāda veida pakalpojumu viņa interesēs, šie līguma noteikumi ir jāuzskata par negodīgiem Direktīvas 93/13 3. panta izpratnē.
- 72 Visbeidzot, ir jāuzskata, ka, ja iesniedzējtiesa, ņemot vērā Tiesas sniegtos elementus, atbildot uz uzdoto jautājumu, izdarītu secinājumu, ka attiecīgie līguma noteikumi tomēr ir daļa no līguma galvenā priekšmeta vai ka faktiski tie tiek apstrīdēti attiecībā uz cenas vai atlīdzības atbilstīgumu, tad tomēr katrā ziņā ir jāveic novērtējums par šo līguma noteikumu iespējami negodīgo raksturu, ja izrādītos – arī šis ir apstāklis, kas ir jānovērtē iesniedzējtiesai, – ka tie nav formulēti vienkārši un skaidri saprotami (šajā ziņā skat. spriedumu *Kásler un Káslerné Rábai*, EU:C:2014:282, 61. punkts).
- 73 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka prasība par to līguma noteikumu pārskatāmību, kas ir paredzēta Direktīvas 93/13 4. panta 2. un 5. punktā, kuriem ir vienāda piemērošanas joma, nedrīkst attiekties tikai uz to saprotamību no formālā un gramatiskā viedokļa (šajā ziņā skat. spriedumu *Kásler un Káslerné Rábai*, EU:C:2014:282, 69.–71. punkts).
- 74 It īpaši no Direktīvas 93/13 3. un 5. panta, kā arī šīs direktīvas pielikuma 1. punkta j) un l) apakšpunkta un 2. punkta b) un d) apakšpunkta izriet, ka būtiska nozīme attiecībā uz pārskatāmības prasības ievērošanu ir tam, vai aizdevuma līgumā pārskatāmi ir norādīts procentu likmes grozījumu mehānisma pamatojums un īpašās iezīmes un attiecības starp šo noteikumu un pārējiem līguma noteikumiem par atlīdzību aizdevējam, tādējādi, ka informēts patērētājs, pamatojoties uz konkrētiem un saprotamiem kritērijiem, var paredzēt ekonomiskās sekas, kas viņam no tiem izriet (šajā ziņā skat. spriedumu *Kásler un Káslerné Rábai*, EU:C:2014:282, 73. punkts).
- 75 Šis jautājums iesniedzējtiesai ir jānovērtē, ņemot vērā visus atbilstošos faktiskos apstākļus, tostarp reklāmu un informāciju, ko aizdevējs ir sniedzis, apspriežot aizdevuma līgumu, un ņemot vērā uzmanības limeni, kādu var sagaidīt no vidusmēra patērētāja, kas ir vidēji informēts, pietiekami uzmanīgs un apdomīgs (šajā ziņā skat. spriedumu *Kásler un Káslerné Rábai*, EU:C:2014:282, 74. punkts).
- 76 Attiecībā uz pamatlietā apspriestajiem līguma noteikumiem un, pirmkārt, tiem, ar kuriem ir atļauts aizdevējam vienpusēji grozīt procentu likmi, ir jājauc, cik paredzami patērētājam ir šādi procentu likmes paaugstinājumi, kurus var piemērot aizdevējs, pamatojoties uz kritēriju, kurš *a priori* šķiet maz pārskatāms attiecībā uz “būtisku izmaiņu rašanos finanšu tirgū”, kaut arī šis formulējums pats par sevi ir gramatiski skaidrs un saprotams.
- 77 Otrkārt, attiecībā uz noteikumiem, ar kuriem ir paredzēta “komisijas nauda”, rodas arī jautājums par to, vai attiecīgajā aizdevuma līgumā pārskatāmi ir izklāstīti motīvi, ar kuriem tiek attaisnota atlīdzība, kura atbilst šai komisijas naudai, jo tiek apstrīdēts, ka aizdevējam esot faktiski jāsniedz reāls pretizpildījums šīs komisijas naudas saņemšanai, izņemot faktu, ka tā ir par neatmaksāšanas riska uzņemšanos, attiecībā uz kuru tiek apgalvots, ka tas jau tiek garantēts ar hipotēku. To, ka pamatlietā apspriestajos līgumos nav pārskatāmas norādes par motīviem, kuri attaisno šos līguma noteikumus, šķiet, turklāt apstiprina fakts, kurš ir atgādināts šī sprieduma 29. punktā, ka šajā lietā aizdevējs ir piedāvājis aizņēmējiem aizstāt minēto līguma noteikumu nosaukumu ar nosaukumu “komisijas nauda par kredīta apkalpošanu”, tomēr negrozot to saturu.
- 78 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos kā pamatlietā jēdzieni “līguma galvenais priekšmets” un “cenas un atlīdzības, no vienas puses, atbilstīgums pakalpojumiem vai precēm, kas par to saņemtas, no otras puses”, principā neaptver tādus līguma noteikumu veidus kā

pamatlietā apspriestie, kas ietverti aizdevuma līgumos, kuri ir noslēgti starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju, ar kuriem, pirmkārt, aizdevējam noteiktos apstākļos ir atļauts vienpusēji grozīt procentu likmi un, otrkārt, kuros ir paredzēta aizdevēja iekasējamā “riskā komisijas nauda”. Tomēr iesniedzējtiesai šāda minēto līguma noteikumu kvalifikācija ir jāpārbauda, ņemot vērā attiecīgo līgumu veidu, vispārējo sistēmu un nosacījumus, kā arī juridisko un faktisko kontekstu, kurā tie ietilpst.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 79 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīvas 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 4. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos kā pamatlietā jēdzieni “līguma galvenais priekšmets” un “cenās un atlīdzības, no vienas puses, atbilstīgums pakalpojumiem vai precēm, kas par to saņemtas, no otras puses”, principā neaptver tādas līguma noteikumu veidus kā pamatlietā apspriestie, kas ietverti aizdevuma līgumos, kuri ir noslēgti starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju, ar kuriem, pirmkārt, aizdevējam noteiktos apstākļos ir atļauts vienpusēji grozīt procentu likmi un, otrkārt, kuros ir paredzēta aizdevēja iekasējamā “riskā komisijas nauda”. Tomēr iesniedzējtiesai šāda minēto līguma noteikumu kvalifikācija ir jāpārbauda, ņemot vērā attiecīgo līgumu veidu, vispārējo sistēmu un nosacījumus, kā arī juridisko un faktisko kontekstu, kurā tie ietilpst.

[Paraksti]